«Τα ίδια και τα ίδια...οι ανανεωτές» (π. Βασίλειος Κοκολάκης, εφημέριος Ι. Ν. Υψώσεως Τιμίου Σταυρού Χολαργού)

Categories : ΑΝΕΠΙΚΑΙΡΑ

Date : 20 Αυγούστου, 2013

Σχόλιο περί τῆς προτεινομένης ἀνανεώσεως τῆς παραδόσεως ἀπό τούς συνεργάτες τοῦ περιοδικοῦ «ΣΥΝΑΞΗ», μέ ἀφορμή τήν ἡμερίδα τους στό Μέγαρο Μουσικῆς, τήν 1η Ἀπριλίου 2013 μέ θέμα: «Παράδοση: κίνδυνος ἤ ἐλπίδα;»

Ἀρχικά, μποροῦμε νά ἐξετάσουμε τήν ἀναγκαιότητα ἤ μή τῆς ἴδιας τῆς ἀνανεώσεως παραδεδομένων καταστάσεων, προσώπων ἤ πραγμάτων μέσα ἀπό τήν καθημερινή μας ζωή.

Ἄς φέρουμε γιά παράδειγμα τό πολύ συχνά σέ ὅλους μας δῶρο ἀπό πολύ ἀποδεδειγμένως προσφιλῆ πρόσωπά μας. Π.χ. τό δῶρο πού ἔχουμε ἀπό κάποιον ἄνθρωπο πού μᾶς ὑπεραγαπᾶ καί τόν ὑπεραγαποῦμε, μία μπλούζα, ἕνα ρολόϊ, ἕνα κινητό, ἤ καί κάτι ἀκόμη πιό εὐτελές, ἀλλά σημαδιακό γιά μᾶς, πού σημαίνει πολλά· αὐτό τό δῶρο ὄχι μόνο τό φυλᾶμε ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ, ὄχι μόνο θέλουμε αὐτό καί μόνον αὐτό νά χρησιμοποιοῦμε-ἀκόμη κι᾽ ὅταν ἔχουμε τή δυνατότητα νά ἀποκτήσουμε κάτι καλύτερο-ὄχι μόνο χαιρόμαστε νά μᾶς δεῖ ὁ φίλος μας δωρητής ἤ νά μάθει ἔστω, ὅτι χρησιμοποιοῦμε τό δῶρο του, ὄχι μόνο στενοχωριόμαστε, ὅταν γιά κάποιο λόγο πάθει κάτι τό συγκεκριμένο δῶρο-ἐνῶ θά μπορούσαμε εὔκολα νά τό ἀντικαταστήσουμε-ἀλλά καί δέν θέλουμε ἐπ᾽ οὐδενί καί ἀπό κανέναν νά δεχθοῦμε κάτι πολύ καλύτερο, πιό ἀνανεωμένο, πιό σύνθετο, πιό σύγχρονο. Εἴμαστε θά λέγαμε κολλημένοι, χρησιμοποιοῦμε τό ἴδιο καί τό ἴδιο, γιατί γιά μᾶς αὐτό τό κάτι τι σημαίνει τά πάντα: φιλία, χαρά, ἀγάπη, ζεστασιά, ἀναμνήσεις...Δέν θέλουμε νά τό πουλήσουμε, νά τό λησμονήσουμε, γιατί ἔτσι πουλᾶμε, λησμονοῦμε τόν φίλο μας.

Ἄν αὐτό τό καταλαβαίνουμε, διότι λίγο πολύ ὅλοι μας τό ἔχουμε νιώσει, γιατί νά μήν μποροῦμε νά καταλάβουμε πώς ὁ πιό προσφιλής μας, ὁ πανάγαθος Θεός μας, ὁ Θεός τῶν Πατέρων Ἀβραάμ, Ἰσαάκ καί Ἰακώβ, τῶν προφητῶν, τῶν Ἀποστόλων, τῶν ἁγίων μαρτύρων μας, τῶν ὁσίων καί ὁμολογητῶν, μᾶς ἔχει χαρίσει ἕνα τόσο πολύτιμο δῶρο-ὡς τήν ἀπόλυτη ἔκφραση τῆς ἀγάπης Του-θεόπνευστο καί ἀριστουργηματικό, μοναδικό καί ἀνεπανάληπτο, τή λατρεία μας, σέ ὅλες της τίς ἐκφράσεις, ναοδομία, ἁγιογραφία, ὑμνογραφία, λειτουργική. Καί βέβαια ἐδῶ, ἀφοῦ τό δῶρο προέρχεται ἀπό τόν φιλεύσπλαγχνο Θεό, ἡ διατήρησή του δέν ἔχει νά κάνει μέ ἀνάπτυξη ἀνθρωπίνων συναισθηματισμῶν, ἀγκυλώσεων καί κολλημάτων, οὔτε θά μποροῦσε κάποιος

ἄνθρωπος νά προσφέρει κάτι καλύτερο ἀπό τό ἤδη ὑπάρχον, ἐφ᾽ ὅσον εἶναι τό ἀπόλυτα τέλειο-εἶναι ἔκφραση τοῦ Φωτός, τῆς Ἀλήθειας καί τῆς Ζωῆς, τοῦ Χριστοῦ-οὔτε φθείρεται ἀπό κάτι, παραμένοντας ἀναλλοίωτο στό πέρασμα τῶν αἰώνων.

Ἡ αἰτία δηλ. τῆς ὅποιας ἀνανεώσεως βρίσκεται στό ὅτι δέν πιστεύουμε κατά βάθος ὅτι ἡ λατρεία μας εἶναι θεόπνευστη, ἀλλά οὔτε καί ὅτι Δωρητής εἶναι ὁ Θεός. Ἀμφισβητοῦμε δηλαδή καί τόν φίλο Ἀποστολέα καί τό ἀνυπέρβλητο δῶρο.

Σχετικός, μέ τό παραπάνω ἀνθρώπινο παράδειγμα, εἶναι ὁ λόγος τοῦ Μεγάλου Βασιλείου πού ἀπροκάλυπτα ἀναφέρεται στή σχέση πού θά ἔπρεπε νά εἶχε ὁ καθένας μας μέ τόν Θεό. Ἄρα αὐτήν πού θά ἔπρεπε νά εἶχαν καί οἱ ἀνανεωτές τῆς παραδόσεως μέ τόν Θεό. Λέει δηλαδή **«ὁ ἐραστής τοῦ Θεοῦ μεριμνᾶ πάντα πῶς νά ἀρέσει στόν Ἐρωμένο του, ἐκτελώντας πιστά τά προστάγματά Του, μετασχηματιζόμενος ἔτσι ὅπως ἀρέσει σέ Ἐκεῖνον, καταφρονώντας πλούτη, τροφή καί ὕπνο, φθάνοντας ὡς καί στό μαρτύριο γιά νά Τόν ἀπολαύσει [1].**

Ἐμεῖς ἄραγε ποθοῦμε νά κάνουμε αὐτά πού οἱ ἅγιοί μας τόσα χρόνια ἔκαναν, ὄντες ἐραστές τοῦ Χριστοῦ; Ἄν ὄχι, τότε **μήπως τό ζητούμενο πρέπει νά εἶναι ἡ ἰσχυροποίηση τῆς θερμῆς μας πίστεως στόν ἕνα καί μοναδικό ἀληθινό Θεό; Ποιά στάση θά κρατοῦσε ἐνδεχομένως ἐπί τοῦ θέματος ἕνας ἅγιος στήν ἐποχή μας;** Θά χαρακτήριζε τή λατρεία μας, αὐτήν πού ἔχουμε, ἔτσι ὅπως τήν ἔχουμε ἀπό τούς ἁγίους Πατέρες μας, νεκρή, μέσα σέ σάβανα, σκουριασμένη, ξύλινη; Ἔχουμε ὡς πρότυπα τούς ἁγίους ἤ κι᾽ αὐτό τό βαρεθήκαμε; Ἄν ἕνας ἅγιος Νικόδημος ἁγιορείτης, στήν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας δέν τόλμησε νά ἀλλάξει στό ἐλάχιστο κάτι ἀπό τή λατρεία μας, ἐπειδή τάχα θά γινόταν πιό προσεγγίσιμος πρός τούς δῆθεν ἀγράμματους Ἕλληνες, ἄν ἕνας ἅγιος Νεκτάριος τίμησε τά ἀρχιερατικά ἄμφια, ἀνέδειξε τά μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας καί προέβαλε τίς Οἰκουμενικές Συνόδους, χωρίς νά ἔχει κόμπλεξ μέ **τά ἴδια καί τά ἴδια**, ἄν ἕνας ἅγιος Λουκάς, ἀρχ/πος Συμφερουπόλεως, ὁ γιατρός καί ὁμολογητής, φοροῦσε τό ράσο του ἀκόμη κι᾽ ὅταν χειρουργοῦσε, ἄν ἕνας ἅγιος Ἰουστῖνος Πόποβιτς καταπολέμησε τόν νεοεποχήτικο Οἰκουμενισμό καί Παπισμό, ὡς τίς κατ᾽ ἐξοχήν ἐκφάνσεις τοῦ ἐκκοσμικευμένου ἀντιχρίστου πνεύματος, ποιοί εἴμαστε ἐμεῖς πού θά τολμήσουμε τά ἀντίθετα;

Ἄς ποῦμε καί ἄλλο ἕνα παράδειγμα γιά νά καταδείξουμε τό ἀταίριαστο τῆς ἀνανεώσεως, ἀκόμη καί στίς καθημερινές μας συνδιαλλαγές μετά τῶν συνανθρώπων μας, παρά τό ὅτι αἰῶνες τώρα χρησιμοποιοῦμε τίς ἴδιες καί τίς ἴδιες στερεότυπες ἐκφράσεις σέ κάποιες δεδομένες περιστάσεις. Π.χ. κατά τή συνάντηση δύο ἀνθρώπων ἡ πρώτη συνήθης φράση πού ἀκούγεται εἶναι «χαίρετε, τί κάνετε;»· σέ μία γιορτή ἡ καθιερωμένη πρόταση εἶναι «χρόνια πολλά, νά ζήσετε». Ποιός θά μποροῦσε νά μιλήσει γιά κατάργηση τῶν συγκεκριμένων ἐκφράσεων καί ἀντικατάστασή τους ἀπό ἄλλες πιό πρωτότυπες; Θά μποροῦσε νά πεῖ πώς βρίσκονται «σέ φορμόλη» ἤ νά

τίς ὀνομάσει «σάβανα»; Ἂν ναί, καί τί θά πρότεινε;

Θέλουμε νά ποῦμε, πώς τήν διαφορά καί στίς δύο περιστάσεις τήν κάνουν τό ποιός μιλάει, τό πότε, ὁ τόνος, τό ὕφος, ἡ ¨καρδιά¨ καί ὁ τρόπος τῆς ἐκφωνήσεως. Ἔτσι δείχνει κανείς πόσο αἰσθάνεται αὐτό πού λέει, ἀλλά καί ὁ συνομιλητής εἰσπράττει ἀνάλογα τήν εἰλικρίνεια, τή σημασία καί τή ¨ζεστασιά¨ τῶν παρά ταῦτα πολυσυνηθισμένων προτάσεων.

Ἴσως ἐδῶ κάποιος θά ἔκανε μία ἔνσταση καί θά ἔλεγε, «ἄν εἶναι ἔτσι, πῶς τόλμησαν κάποιοι, κάποτε καί μείωσαν τό χρόνο τῆς Θείας Λειτουργίας τοῦ ἁγίου Βασιλείου, δημιουργώντας τή συντομότερη τοῦ ἁγ. Ἰω. Χρυσοστόμου; Πῶς τόλμησαν οἱ ἄνθρωποι ἀπό χιτῶνες, μανδύες καί σανδάλια νά φοροῦν πουκάμισο, παντελόνι καί μποτάκια; Γιατί λοιπόν σήμερα νά μήν φτιάξουμε συντομότερες Λειτουργίες καί γιατί νά φοροῦν ράσα οἱ ἱερεῖς;Ἴσως αὐτό εἶναι μία ἔννοια τῶν ¨ρευμάτων¨ περί τῶν ὁποίων ἔκαναν λόγο οἱ τῆς «ΣΥΝΑΞΕΩΣ». Ἐν προκειμένῳ γιά τούς ἱερεῖς θά πρότειναν κολλάρο, κοντομάνικο, τζινάκι καί σκαρπίνι ; Καί βέβαια γελᾶμε, ξεκαρδιζόμαστε καί μόνο πού τ᾽ ἀκοῦμε!!

Ἄς κάνουμε ὅλα τά ὑπόλοιπα πού ἔκαναν οἱ ἅγιοι στή σχέση τους μέ τόν Θεό, (νηστεία, ἀγρυπνία, προσευχή, κόντρα στήν αἵρεση, στήν εἰδωλολατρία, στήν ἀθεΐα, στή φιληδονία, στή φιλαργυρία, στή φιλοδοξία) καί μετά θά ἐκτιμούσαμε διαφορετικά πρόσωπα καί γεγονότα.

Ὁ ἅγιος Συμεών ὁ Νέος Θεολόγος διδάσκει πώς γιά νά μπορεῖ κάποιος νά κατανοήσει τήν ὀρθόδοξη θεολογία πρέπει νά ἔχει τή χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἄρα καί περί τῆς ὀρθοδόξου λατρείας μας τό ἴδιο προαπαιτεῖται. Πόσο ἀλήθεια ἄραγε, τήν ἔχουμε ἐμεῖς σήμερα; Λέει πιό συγκεκριμένα:

«Ὅσοι ἔχουν ὑψωθεῖ σέ τέτοιο ἐπίπεδο θεωρίας τῆς ἀκτίστου πραγματικότητας, ὅπως οἱ Ἀπόστολοι, πληροφοροῦνται, φωτίζονται καί διδάσκονται μυστικῶς διά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος περί θεμάτων τῆς κτιστῆς καί ἀκτίστου πραγματικότητας, λ.χ. ὅτι ὁ Θεός εἶναι ἄρρητος καί ἀνέκφραστος, ἄκτιστος καί αἰώνιος, ἀΐδιος καί ἀκατάληπτος, ἤ κατανοοῦν πληρέστερα κάθε λόγο τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ, κάθε αἰτία τῆς ὑπάρξεως μυστικότερης γνώσεως, κάθε θαυματουργική ἐνέργεια, τήν προφητική χάρη, τήν ἑρμηνεία τῶν γλωσσῶν [2], τήν διοίκηση λαῶν [3], τόν τρόπο ἐπιτεύξεως τῆς Βασιλείας τῶν οὐρανῶν, τό κατ'ἐξοχήν μυστήριο τῆς οἰκονομίας πού ἔγινε γιά τή σωτηρία μας [4].

Σέ ἄλλο σημεῖο ὁ ἴδιος ἅγιος διδάσκει ἄλλη μία προϋπόθεση ἐντοπίσεως τῆς προελεύσεως τῶν λογισμῶν μας, τήν ὑπακοή. **Ἡ ὑπακοὴ ἀπαλλάσσει τὸν ἐραστή της ἀπὸ τὶς ἐπιδράσεις τοῦ παρόντος πονηροῦ κόσμου καὶ τὸν ἐλευθερώνει ἀπὸ μέριμνες καὶ ἐμπαθεῖς προσκολλήσεις καὶ τὸν κάνει πρόθυμο καὶ**

ἄοκνο στὸν ζητούμενο σκοπό του, ἂν βέβαια αὐτὸς ἔχει βρεῖ ἀπλανῆ ὁδηγό. Ἀπὸ ποιὰ πρόσκαιρα δηλαδὴ θὰ νικηθεῖ ὁ νοῦς ἐκείνου πού μὲ τὴν ὑπακοὴ νεκρώθηκε γιὰ κάθε ἐμπαθῆ προσκόλληση στὸν κόσμο ἢ τὸ σῶμα του; Ἢ ἀπὸ ποιὰ μέριμνα μπορεῖ νὰ δεσμευθεῖ ἐκεῖνος ποὺ ἀνέθεσε κάθε μέριμνα τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματός του στὸ Θεὸ καὶ στὸν πνευματικό του πατέρα καὶ δὲ ζεῖ πλέον γιὰ τὸν ἑαυτό του, οὔτε ἐπιθυμεῖ νὰ εἶναι ἀρεστὸς σὲ ἀνθρώπους; Ἀπὸ αὐτά, οἱ νοητὲς περικυκλώσεις τῶν ἀποστατῶν δαιμόνων, οἱ ὁποῖες σὰν σχοινιὰ σύρουν τὸ νοῦ σὲ πολλοὺς καὶ διάφορους λογισμούς, διαλύονται καὶ τότε ὁ νοῦς μένει ἐλεύθερος καὶ πολεμᾶ μὲ ἐξουσία καὶ ἐρευνώντας τοὺς λογισμοὺς τῶν δαιμόνων τοὺς ἀποδιώχνει μὲ ἐπιτηδειότητα καὶ προσφέρει μὲ καθαρὴ καρδιὰ τὶς προσευχὲς του στὸ Θεό.

Ἂν εἴχαμε αἰσθανθεῖ στό ἐλάχιστο τήν οὐσία ἔστω μίας λέξεως τῆς προσευχητικῆς λατρείας μας, ἔτσι ὥστε νά κολλήσουμε, μέ τήν καλή ἔννοια σ᾽ αὐτήν-ὅπως ὅταν κολλᾶμε σέ μιά ἁπλή γλυκιά λέξη ἤ πρόταση ἀγαπημένου μας προσώπου καί τήν ἐπεξεργαζόμαστε καί τήν ἐπαναλαμβάνουμε, καί δέν λογαριάζουμε ἄν λέμε τά ἴδια καί τά ἴδια, ἀλλά τοὐναντίον χαιρόμαστε καί βυθιζόμαστε ὅλο καί περισσότερο στό νόημα τῆς λέξεως αὐτῆς-τότε ὅταν θά διαβάζαμε π.χ. τήν χιλιομυριοειπωμένη παράκληση τῆς Παναγίας μας ἤ θά συμμετείχαμε στή χιλιομυριοτελουμένη Θεία Λειτουργία, πού ἠρεμεῖ, ἰσορροπεῖ, ἐνθαρρύνει, ἀναπτερώνει καί θεραπεύει τήν ψυχή καί τό σῶμα, θά κλαίγαμε ἀπό αὐτό τό μοναδικά λεπτό στίς αἰσθήσεις μας δῶρο τοῦ Θεοῦ, παρά τήν ἀναξιότητά μας.

Ἂν κάτι ἐξάλλου ἦταν στραβό στή λατρεία μας δέν θά μᾶς τό ἔδειχνε ὁ Θεός, θαυματουργικά ἤ μή, μέ κάποιον τρόπο; Ὅλοι οἱ προηγούμενοι ἅγιοι τῶν προηγουμένων αἰώνων πού διάβαζαν, ἔψαλλαν, ἐκφωνοῦσαν τά ἴδια καί τά ἴδια, δέν παραπονέθηκαν γιά πτωμαΐλα ἤ σκουριά στή λατρεία μας, οὔτε κατά διάνοιαν.

Αὐτό δέν μᾶς λέει κάτι; Ἔστω δέν μᾶς προβληματίζει; Γιατί τρωγόμαστε τόσο πολύ μέ τά ροῦχα μας, δηλ. τό ράσο, τή γλώσσα, τό τέμπλο...Διότι ὄντως πρόκειται γιά ροῦχα. Ἡ λατρεία μας, μᾶς ζεσταίνει, μᾶς ἐνδύει, μᾶς ὀμορφαίνει καί μᾶς σουλουπώνει. Ὅλα νά τά ἀλλάξουμε, νά τά τινάξουμε; Δαιμονισμένοι εἴμαστε;

Ὁ γέροντας Παΐσιος στό βιβλίο «Μὲ πόνο καὶ ἀγάπη γιὰ τὸν σύγχρονο ἄνθρωπο», Γέροντος Παϊσίου Ἁγιορείτου, Λόγοι Α΄ (σελ. 347-349), Ἐκδ. Ἱερὸν Ἡσυχαστήριον «Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ὁ Θεολόγος» Σουρωτὴ Θεσσαλονίκης, διδάσκει:

«...Πολλοὶ ἅγιοι Μάρτυρες, ὅταν δὲν ἤξεραν τὸ δόγμα, ἔλεγαν: ¨Πιστεύω ὅ,τι θέσπισαν οἱ Ἅγιοι Πατέρες¨. Ἂν κάποιος ἔλεγε αὐτό, μαρτυροῦσε. Δὲν ἤξερε δηλαδὴ νὰ φέρει ἀποδείξεις στοὺς διῶκτες γιὰ τὴν πίστη του καὶ νὰ τοὺς πείσει, ἀλλὰ εἶχε ἐμπιστοσύνη στοὺς Ἁγίους Πατέρες. Σκεφτόταν: ¨Πῶς νὰ μὴν ἔχω ἐμπιστοσύνη

στοὺς Ἁγίους Πατέρες; Αὐτοὶ ἦταν καὶ πιὸ ἔμπειροι καὶ πιό ἐνάρετοι καὶ ἅγιοι. Πῶς ἐγὼ νὰ δεχθῶ μία ἀνοησία; Πῶς νὰ ἀνεχθῶ νὰ βρίζη ἕνας τούς Ἁγίους Πατέρες;¨ Νὰ ἔχουμε ἐμπιστοσύνη στὴν παράδοση.

….

Ἐὰν ζούσαμε πατερικά, θὰ εἴχαμε ὅλοι πνευματικὴ ὑγεία, τὴν ὁποία θὰ ζήλευαν καὶ ὅλοι οἱ ἑτερόδοξοι, καὶ θὰ ἄφηναν τὶς ἀρρωστημένες τους πλάνες καὶ θὰ σώζονταν δίχως κήρυγμα. Τώρα δὲν συγκινοῦνται ἀπὸ τὴν ἁγία μας πατερικὴ παράδοση, γιατί θέλουν νὰ δοῦν καὶ τὴν πατερική μας συνέχεια, τὴν πραγματική μας συγγένεια μὲ τοὺς Ἁγίους μας».

Αὐτό καί μόνο αὐτό δέν μιλάει στίς καρδιές μας; Ἠ ἀμφισβητοῦμε τό κῦρος τοῦ γέροντος Παΐσίου; Ἄν ἡ ἀπάντηση ὡς πρός τήν ἀμφισβήτηση εἶναι θετική ἀπό τούς διοργανωτές τῆς ἡμερίδος καί τούς ὀπαδούς τους, θά πρέπει μέ εἰλικρίνεια νά τήν δημοσιοποιήσουν.

Μᾶς προβληματίζει ἡ στάση ὅσων ὑπερμάχονται τῶν ποικίλων ἀνανεώσεων. Ἀναρωτιόμαστε, δέν εἶχαν ποτέ τήν εὐλογία νά συμμετάσχουν, σέ κάποια θεία Λειτουργία μέ τόν γέροντα Ἰάκωβο ἤ μέ τόν γέροντα Κύριλλο τῆς Ἱ.Μ. Ὁσίου Δαβίδ, ἤ μέ τόν γέροντα Πορφύριο τοῦ Ὠρωποῦ ἤ μέ τόν γέροντα Καλλίνικο Μουστῖκο στήν ὁδό Αἰόλου; Μά κι᾽ ἄν δέν τήν εἶχαν, ποτέ δέν ἔζησαν ἔστω μιά φορά μιά μοναδική βιωματική, ἀπό κάποιον ταπεινό λειτουργό τοῦ Ὑψίστου, θεία Λειτουργία; Ποτέ; Ἀκόμη καί τώρα, ἄν ἡ ἀπάντηση εἶναι «ὄχι», τότε ἔχουμε νά τούς ποῦμε πώς οἱ παραπάνω γέροντες ὅταν λειτουργοῦσαν, βυθίζονταν στήν οὐσία τῶν λέξεων τῶν εὐχῶν, δάκρυζαν, δέν μποροῦσαν νά βγάλουν φωνή ἀπό τούς λυγμούς, ¨πονοῦσαν¨, τό ζοῦσαν! Ὅταν τούς ἔβλεπες, δέν ἤθελες ἄλλο λόγο, γιά νά δεῖς ποῦ βρίσκεσαι στή σχέση σου μέ τον Θεό, τόν ἑαυτό σου, τόν συνάνθρωπο. **Ποτέ δέν βαρέθηκαν νά λένε τά ἴδια καί τά ἴδια. Ἀλλά καί οἱ συμμετέχοντες, σαφέστατα ποτέ δέν κουράσθηκαν ἀναζητώντας ἀλλαγή. Ὅσοι τό ζοῦν, ξέρουν πώς κατέχουν τό ὅλο!**

Ἐν κατακλεῖδι, προτείνουμε μία ταπεινή πρόταση γιά τούς ἀνανεωτές, ἄν τόσο πολύ σφόδρα ἐπιθυμοῦν τήν ἀνανέωση αὐτήν καθ᾽ ἑαυτήν, ἄκριτα καί ἀλόγιστα· Μποροῦν νά πραγματοποιήσουν Τήν Ὑπέρτατη ἀνανέωση· δηλ. νά ὑπερβοῦν τόν ἴδιο τους τόν ἑαυτό ἐγκαταλείποντας κάθε συζήτηση καί προβληματισμό περί ριζοτόμων καινοτομιῶν στή λατρεία μας καί προβάλλοντας τή θεανθρώπινη σημασία κάθε πτυχῆς της μέσα ἀπό τά συγγράμματα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας.

---

[1]ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ, *Περί τῆς ἐν παρθενίᾳ ἀληθοῦς ἀφθορίας*, PG 30, 721A-

724B.
[2] Α΄Κορ. ιβ΄, 10.
[3] Α΄Κορ. ιβ΄, 28.
[4]ΣΥΜΕΩΝ τοῦ ΝΕΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Θεολογικός Α΄,* 110-112 [200-216]: «Οὐ μόνον δέ˙ ἀλλὰ γὰρ καὶ πληροφορεῖ αὐτοὺς ὁ Θεός, ὥσπερ τοὺς ἀποστόλους, διὰ τῆς ἀποστολῆς καὶ παρουσίας τοῦ ἁγίου Πνεύματος˙ καὶ φωτίζονται τελεώτερον καὶ διδάσκονται διὰ τοῦ φωτός, ὡς ἄρρητος καὶ ἀνέκφραστος, ἄκτιστος καὶ αἰώνιος καὶ ἀΐδιος καὶ ἀκατατάληπτός ἐστιν ὁ Θεός. Πᾶσαν γὰρ γνῶσιν καὶ ἐπίγνωσιν καὶ πάντα λόγον σοφίας καὶ λόγον γνώσεως μυστικωτέρας, πρὸς δὲ καὶ θαυμάτων ἐνέργειαν καὶ προφητείας χάριν καὶ γένη γλωσσῶν καὶ ἑρμηνείαν γλωσσῶν, ἀντιλήψεις τε καὶ κυβερνήσεις πόλεων καὶ λαοῦ, καὶ ἐπίγνωσιν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἐπίτευξιν, υἱοθεσίαν τε καὶ αὐτὸ τὸ ἐνδεδύσθαι Χριστὸν καὶ τὸ εἰδέναι τὰ μυστήρια Χριστοῦ καὶ τὸ γνῶναι τὸ περὶ ἡμᾶς τῆς οἰκονομίας αὐτοῦ μυστήριον καὶ ἁπαξαπλῶς πάντα, ὅσα μὲν οἱ ἄπιστοι ἀγνοοῦσιν, ἡμεῖς δέ, οἱ καταξιωθέντες εἶναι πιστοί, εἰδέναι καὶ φρονεῖν καὶ λέγειν δυνάμεθα διὰ μόνου τοῦ Πνεύματος ἐκδιδάσκονται».

(Πηγή: orthros.eu)